

قرآن - خانواده کلیدهای طلایی برای خوشبختی

انوار قرآنی کدام است؟
مجموعه مقالات، نقدها و تحلیل‌ها

مهندس ژیا موحسنی پناهی

انتشارات نسل آفتاب

دفتر انتشارات: خیابان انقلاب، خ فخر رازی، کوچه فاتحی داریان، پلاک ۱۴، طبقه دوم، واحد ۳، تلفن: ۷-۶۶۹۷۷۹۶۴ و ۰۹۱۲۱۷۲۵۸۱۰

www.sababook.com

■ قرآن - خانواده: کلیدهای طلایی برای خوشبختی

نویسنده: زیلا موحد شریعت یناهی

چاپ و صحافی: زیتون

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

انتشارات: نسل آفتاب

۱۳۸۹

۳۹۱

طراحی و نگارش: آرایش تبلیغاتی افیک آوای سوزنا

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب محفوظ میماند.

قرآن - خانواده: کلیدهای طلایی برای خوشبختی تهران: نشر نسل آفتاب ۱۳۸۹ ۲۳۱ ص.	
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۸۴۷-۶۱-۱	۱۵۱-۶۰۰-۵۸۴۷-۶۱-۱
موضوع: خانواده - جنبه‌های مذهبی - اسلام ردیفی کنگره: ۱۷BP / ۲۳۰ / ۴۷۸ ق ۴ ۱۳۹۰ ردیفی دیویی: ۲۹۷ / ۴۸۳۱ شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۰۷۲۹۵	

فهرست مطالب

۱۱	یادداشت ناشر
۱۷	اشتغال زنان معاصر رسوایگر سلام
۲۲	معرفی مؤلف
۲۴	مقدمه
۲۹	بخش اول
۳۱	مقاله ۱: تربیت کودک
۴۷	مقاله ۲: پرورش خوش بینی در خود و کودک
۶۳	مقاله ۳: چگونگی رفتار با نوجوان و جوان
۷۱	بخش دوم
۷۳	طرح خانواده ایده آل
۷۴	مقاله ۱: انسان ایده آل

- مقاله ۳: مرد ایده‌آل ۷۴
- مقاله ۳: زن ایده‌آل ۷۶
- مقاله ۴ و ۵: ازدواج ایده‌آل و روابط ایده‌آل ۷۸
- مقاله ۶: نقش‌های ایده‌آل ۸۱
- مقاله ۷: روشهای حل اختلافات ایده‌آل ۸۵

- بخش سوم ۹۳
- مقاله ۱: نقش زنان در ایجاد صلح ۹۵
- کتابخانه آموزشی در کنفرانس بین‌المللی زن در پکن ۹۵
- چگونه نقش زنان را در ایجاد صلح پایدار جهانی افزایش دهیم؟ ۹۵
- مقاله ۲: روح مسکیت زن ایده‌آل از دیدگاه قرآن ۱۰۳

- بخش چهارم ۱۳۱
- مقاله ۱: گام به گام به سوی همسری (بررسی آیه ۳ از سوره شریفه ۱۳۳
- نساء ۱۳۳
- ضمیمه ۱ ۱۴۳
- ضمیمه ۲ ۱۴۳
- مقاله ۲: مکانیزم‌های تغییر فرهنگ ازدواج از دیدگاه رفاقت ۱۴۶
- مقاله ۳: بررسی آیه ۳۴ از سوره شریفه نساء ۱۵۴
- تبیین مفاهیم کلمات «قوام»، «قانت»، «نشوز» و «ضرب» ۱۵۴
- بررسی تفاسیر مختلف ۱۵۶
- بحث لغوی ۱۶۴
- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری، مشکل‌یابی و ارائه راه حل ۱۷۴

۱۸۴	ضمیمه ۱: بخشی از خطبه حجة الوداع مربوط به زنان
۱۸۶	مقاله ۴: نگاهی به اتهامات و مشکلات اجرایی قانون اجرت
۱۸۶	المثل بانوان «زنان چگونه می‌توانند به حقوق خود دست
۱۸۶	یابند؟»
۱۹۴	حجاب قرآنی، کلید تساوی زن و مرد
۲۰۸	بخش یادانی
۲۱۰	وضعیت بخش زنان در جهان کنونی
۲۱۰	استثمار زن:
۲۱۱	آمار جهانی بزه:
۲۱۳	آمار خشونت فزاینده علیه زنان:
۲۱۶	آمار خشونت بر علیه زنان در ایران:
۲۱۷	آمار رو به افزایش طلاق:
۲۱۹	آمار رو به افزایش قاچاق مواد مخدر: اعتیاد:
۲۲۰	آمار خودکشی:
۲۲۱	راه حل‌ها
۲۲۵	کتابنامه
۲۲۷	فهرست مقالات، مجلات، نشریات، روزنامه‌ها...

یادداشت ناشر

قرآن کریم، به اتفاق دوسو و دشمن، احیاء کننده حقوق زن است. قرآن در عصر نزولش گامهای بلندی را در سرک حقوق انسانی او برداشت؛ اما هرگز به بهانه احیای حقوق زن به عنوان "انسان" شریک مرد در انسانیت و حقوق انسانی، "زن بودن" وی را به فراموشی نسپرد.

آنچه مسلم است، اسلام حقوق مشابه و یکنواشی برای زن و مرد قائل نشده است، ولی هرگز امتیاز و "ترجیح حقوقی" هم بر آن نسبت به زنان قائل نیست. اسلام با رعایت اصل مساوات بین زن و مرد، به تساوی حقوق بین آن دو مخالف نیست، بلکه با "تشابه حقوقی" آنها مخالف است.

در تاریخ، هیچ تحولی را در سطحی چنین وسیع نمی بینیم که به طایفه طلوع اسلام، وضعیت بانوان را دگرگون کرده باشد. پیش از اسلام، یکسانیت از بحثهای بسیار جدی در مراکز علمی دنیا، این بود که اصلاً زن، انسانی است یا نه؟ یا مرد است یا انسان درجه دوم است؟ و در نهایت، پس از بحث و جدل فراوان، پذیرفتند که زن، انسان است.

هم زمان با این گونه بحثها، اسلام در یک جامعه بر سواد، در یک منطقه خشک بیابانی و عشایری، تساوی زن و مرد - و گاهی هم مزیتهای ایشان - را

مطرح کرد. در چنین شرایطی، مسائلی که قرآن درباره زنان مطرح می‌کند و امتیازاتی که به آنان می‌دهد، در واقع انقلابی است که در احقاق حقوق زنان صورت می‌گیرد.

سخنانی که قرآن درباره شأن و منزلت برخی از زنان پرهیزگار نقل می‌کند، نشان دهنده نگرش این کتاب آسمانی نسبت به بانوان است. قرآن درباره مادر موسی می‌گوید: ما به مادر موسی «وحی کردیم» که کودک خود را شیر بده و هنگامی که بر جان او بیمناک شدی، او را به دریا بیفکن و نگران نباش، زیرا ما او را به سوی تو باز می‌گردانیم.

همچنین درباره حضرت مریم می‌گوید: او به درجه‌ای از رشد دست یافته که در مصاب عبادت، همواره ملائکه با او گفت و شنود می‌کردند و از غیب برای او وری می‌رسید. شأن معنوی او آنقدر رفیع بود که پیامبر زمانش را در حیرت بکند. در واقع، او را پشت سر گذاشته بود و زکریا در مقابل او مات و مبهوت ماند.

قرآن در شرایطی از مسائلی مطرح می‌کند که چند سالی پیش از بعثت رسول گرامی اسلام ﷺ در مجامع می‌فرانسه، روحانیان مسیحی پس از بررسی کامل حال زنان، حکم صادر نمودند که: «زن انسان است، ولی برای خدمت مرد آفریده شده است».

جهان آن روز در خصوص زن، به جرات است. بکار خرافی و نادرست و رفتار ظالمانه، چیز دیگری نداشت و مردم حتی خود زنان) برای این طبقه شأن و منزلت و حتی قاتل نبودند و او را موجب بیعت دانستند که برای خدمتگزاری انسان شریف (یعنی مرد) آفریده شده است.

قرآن با اشاره به گذشته‌های بسیار دور، حکومتی مترقی را مطرح می‌کند که یک زن، حاکم آن بود. قرآن وقتی که داستان او را نقل می‌کند، به صورت مثبت از او یاد کرده و او را اهل شور و مشورت معرفی می‌نماید؛ به طوری که خردمندانه کشور خویش را از یک خطر بزرگ نجات می‌دهد. یا داستان همسر فرعون را مطرح می‌کند؛ مزایایی که آسیه نسبت به شوهرش و

بقیه بزرگان متمدن مصر آن روز داشت، به کلی منجر به تغییر تاریخ شد. قرآن همچنین زنهای بدکرداری را معرفی میکند که در محیط وحشی - مثلاً در خانه حضرت نوح یا در خانه حضرت لوط - زندگی می‌کردند و آنان را به خاطر سوء رفتارشان نکوهش می‌کند. این چند نمونه، کافی است که دید قرآن را نسبت به زن و قدرت انتخاب و قدرت تأثیرگذاری در جامعه و سازش و سایر مسائل دریابیم.

همچنین در خانواده پیامبر اسلام (ص) شخصیتهایی مثل حضرت خدیجه، حضرت زینب، حضرت زینب و ادیبانی مثل حضرت سکینه وجود داشتند که ادیبان و بزرگان ایشان رسیده و متون ادبی و اشعارشان را با نظر ایشان نقد می‌کردند.

در عصر پیامبر اسلام ﷺ تازه‌ای در زندگی زنان باز شد. بانوان کرامت خود را باز یافته و در ادب، تحصیل علم و کسب کمالات انسانی به حرکت در آمدند و در نتیجه، صدها زن مبدع، در علوم و معارف اسلامی و فعال در امور اجتماعی تربیت شدند و به عنوان اعلا و برتر اجتماع، با فضایل انسانی در ظرفیتهای اجتماعی - مانند بیعت سیاسی و شرکت در امور اجتماعی، اقتصادی و عرصه علم و فرهنگ و دین و مهاجرت و حتی جهاد و مبارزه با دشمنان اسلام و شهادت در راه خدا - حضور یافتند.

متأسفانه پس از ارتحال پیامبر ﷺ و به وجود آمدن انحرافات در اسلام و کنار زدن اهل بیت عصمت و طهارت ﷺ از مسند حکومت و سیاست، به موازات به وجود آمدن انحرافات دیگر، راه حضور فعال زنان در امر اسلامی فوق به روی آنان بسته شد و متأسفانه رکود فرهنگی، سیاسی و اجتماعی در جوامع مسلمان، باعث کج فهمی آموزه‌های اسلام شده و به ارزش‌های آن، آسیب جدی وارد کرد.

بداندیشی‌ها و ستمهایی که گاه به نام مذهب بر زنان اعمال شده و می‌شود، ارتباطی به آموزه‌های والای پیامبر اسلام ﷺ و اهل بیت: نداشته و بازگشتی به افکار عصر جاهلی است که آغاز این بازگشت در عصر خلفا بوده و به دنبال

آن، امویان و عباسیان و بسیاری از سردمداران جوامع اسلامی دنباله‌رو آن بوده‌اند.

حال برای روشن شدن ادعاهای فوق به نمونه‌های درخشانی از تاریخ زندگانی پیامبر ﷺ اشاره می‌کنیم تا مشخص شود کی‌اندیشی‌هایی که گاه به اسم مذهب صورت می‌گیرد، ربطی به اسلام ندارد:

۱- پیش از فتح مکه، ابوسفیان که پیمان نامهٔ حدیبیه را نقض کرده بود، به مدینه آمد تا مسئله را به نفع خود حل و فصل کند. از این رو به دیدار بزرگان مدینه رفت تا امان نامه دریافت کند و از رسول خدا ﷺ وعدهٔ دیدار بگیرد، این عملی نشد. راوی می‌گوید: «فالتجأ الی فاطمه علیهما السلام فلم ینفعه»^۱ به عبارت دیگر فاطمه «شتافت، ولی مقصود وی حاصل نگشت.

از تکرار تاریخ می‌توان فهمید که فاطمه ﷺ در امور اجتماعی و سیاسی، دخالت داشت. است. از این رو ابوسفیان به او مراجعه کرد، ولی آن حضرت وساطت او را قبول نکرد.

۲- در سال فتح مدینه، حارث بن هشام، به ام‌هانی - دختر ابوطالب - پناهنده شد و او، حارث را از سرور و دوست خود می‌دانست.

امیرالمؤمنین ﷺ به خانه وی محل شده، خواست حارث را مجازات کند. ام‌هانی شمشیر او را گرفت و رها نمی‌کرد. پیامبر ﷺ وارد شد و چون ام‌هانی را غضبناک دید فرمود:

«لا تغضبى علیا فان الله یغضب لغضبه»^۲ بر علی غضب نکن؛ چرا که خدا به سبب غضب علی، غضب می‌ورزد.

و سپس فرمود: به هر کس که تو امان بدهی، ما نیز امان می‌دهیم. پس ابوسفیان کرده و فرمود: اگر ابوطالب یک جهان فرزند داشت، همه در شرف است، بی‌نظیر بودند.^۳

۱. فخر رازی، تفسیر کبیر.

۲. رک: زمخشری، ربیع الابرار، ج ۱، ص ۸۶۹، چاپ منشورات الشریف الرضی.

ابن اثیر در النهاية درباره استیضاح ابوبکر توسط فاطمه زهرا علیها السلام می‌نویسد:

«وخرجت فی لمة من نسائها يتوطنی زيلها علی ابی بکر فعاتبته»؛ با هیئتی از زنان بنی هاشم در حجاب کامل به مجلس ابوبکر وارد شد و او را استیضاح کرد.

در این چند گزارش که در منابع معتبر اهل سنت آمده و ما نیز آن را قبول داریم به دست می‌آید:

الف: نقل شایع در مهمترین کارهای سیاسی - اجتماعی کشور، حق رأی دارند.

ب: پیامبر صلی الله علیه و آله در دیدگاه زنان توجه داشت و اگر آنان به کسی امان می‌دادند، قبول می‌فرمود.

ج: بر خلاف آنچه در جهان دموکراسی، توجه به حقوق، نظر و رأی زن سابقه چندانی ندارد، اسلام رأی زن را از آغاز پیدایش این دین، محترم شمرده است.

۳- در منطقه سبغ مساجد، در منطقه‌ای که جنگ احزاب در آن واقع شده است (پایین‌تر از مسجد علی علیه السلام مسجد فاطمه علیها السلام است. این مساجد جایگاه عبادت حاضران در آن میدان و سنگ‌آوارا جنگ خندق بوده است. و گواهی تاریخی برای حضور زن در اجتماع از دیدگاه اسلام است.

بنابراین، رسول خدا صلی الله علیه و آله حضور زن در صحنه اجتماعی، پیامی را تأیید کرده است و فقط از حضوری که تحریکات و تمایلات نفسی دیگران را بر وی دارد، نهی فرموده است.

۴- پس از احداث مسجدالنبی، مردان در داخل به امامت پیامبر صلی الله علیه و آله و زنان در خارج آن به امامت یکی از صحابه، نماز جماعت را برپا می‌کردند عبدالله بن عمر نقل می‌کند که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «لا تمنعوا نساءکم المساجد و بیوتهن خیرلهن».

۵- رسول خدا صلی الله علیه و آله در باب «ولا یبیدین زینتهن الا لبعولتهن» فرمود: «لا خلخال

ولا شفت ولا قرط ولا تلادة؛ و درباره «الاماظهر منها» فرمود: «الثياب»^۱.

حضرت درباره آیه فرمود: مراد از زینت عبارت است از: گوشواره، گردنبند و دستبند و... آشکار نسازند، مگر آنچه که در عرف زندگی مؤمنان، به طور معمولی آشکار میباشد که از آن جمله لباس روئین است.

۶- در روزگاری که پدر، از داشتن دختر ناخشنود بود رسول خدا ﷺ می فرمود: «البنات حسنات»^۲ دختران در خانه پدران، حسنة الهی اند.

در جامعه ای که برای زنان چندان ارج و بهایی قایل نبودند، پیامبر اکرم ﷺ بود که بوی خوش و نماز، در مکتب من محبوب اند.

انبیاء می گوید: رسول خدا ﷺ فرمود: «حُبُّ اِلَى النِّسَاءِ وَ الطَّيِّبُ وَ جَعَلَتْ قُرَّةَ عَيْنٍ لِّصَلَاةٍ»

۷- پیامبر اکرم ﷺ در سفرها حتی برخی از جنگ ها بعضی از زنان را که توانایی کاری در انجام خدمت به پیشرفت عملیات جهاد را داشتند، همراه خویش می برده است. جنگ احد، نسیه در برابر دیدگان پیامبر (ص) شمشیر به دست گرفته و شفاقت کرد. آن حضرت در حق او فرمود: «مقام نسیه بنت کعب افضل من مقام درویشان»^۴.

برخی از زنان اهل بیت و جرایشان در عصر پیامبر و ائمه علیهم السلام شخصیت های مذهبی شمرده می شدند؛ مانند حضرت زهرا و حضرت معصومه. این بزرگواران برای پاسخگویی به سؤالات دینی، احادیث و کرامات و بخصوص زنان جامعه محسوب می شدند.

برخی بانوان صدر اسلام، جزو اولین کسانی بودند که اسلام را در اسلام داشتند و حتی پیش از مردان خانواده خود، اسلام آوردند. از زنان با صلح و مجاهد صدر اسلام می توان به نمونه های زیر اشاره کرد:

- ۱- حاکم، مستدرک، ج ۳، ص ۳۲۷ و ۴۳۰ و ۴۳۱، بیروت، دارالکتب العلمیه.
- ۲- صدوق، ثواب الاعمال، ص ۴۴۸؛ رضی الدین طبرسی، مکارم الاخلاق، ص ۳۵۱.
- ۳- حاکم، مستدرک، ج ۲، ص ۱۷۵.
- ۴- رک المغازی، ج ۱، ص ۲۶۹، مکتب الاعلام الاسلامی.

۱- ام شریک اسدی، کارش ارشاد و تبلیغ مردم برای مسلمان شدن و آگاهی بخشیدن به ایشان بود. وی در این راه شکنجه‌های بسیاری متحمل شد.^۱

۲- ام الفارسیه، زنی ایرانی و از اهالی اصفهان بود که پیش از مسلمان شدن مسلمان شده بود. وی همان فردی بود که سلمان را به پیشگاه پیامبر ﷺ معرفی کرد.^۲

۳- زمانی که رقیه، دختر پیامبر از دنیا رفت، حضرت فاطمه علیها السلام با گروهی از زنان بر سر تابوت نماز خواندند.^۳ (جواز امامت زن برای نماز میت زنان)
۴- ورقه کساری، دختر عبدالله ابن حارث، زنی پارسا بود که پیامبر گاه به دیدار وی می‌رفت. پیامبر ﷺ به او فرمود: پیشوای نماز ساکنان خانه‌اش باشد و همه زنان از او به عمل اقتداء می‌کردند. پیامبر به او وعده شهادت داد و فرمود: «ان الله عزوجل يمد لك الفهاده» که پس از این قول، وی به «شهیده» معروف شد.

۵- عده‌ای از زنان نیز راوی حدیث می‌بودند؛ به عنوان مثال: امیمه، دختر قیس ابن ابی الصلت، راوی حدیث بود و گروهی از تابعین شاگرد وی بودند و احادیث نبوی را به واسطه او نقل می‌کردند.

اشتغال زنان معاصر رسول گرامی اسلام

شریعت اسلام وظیفه سرپرستی خانواده را بر دوش مرد و تربیت فرزندان و حفظ آرامش کانون خانواده را بر دوش زنان و مادران نهاده است. وجود زنان از جهت قانونی مسئولیتی در خانواده ندارند، می‌بینیم که زنان در اوقات فراغت بیشتری دارند و یا زنانی که همسر یا پدرشان از عهده تأمین مخارج خانواده بر نمی‌آیند، خود اقدام به تأمین هزینه‌های زندگی می‌کنند که

۱. چهره زن در آینه تاریخ اسلام، مرتضی فهم کرمانی، ص ۳۱۹.

۲. همان منبع، ص ۳۸.

۳. همان منبع، ص ۳۶.

۴. جایگاه بانوان در اسلام، آیت الله حسین نوری همدانی، ص ۱۷۰، به نقل از: درالمشور، ص ۶۷.

به نمونه‌هایی از فعالیتهای اقتصادی زنان، بخصوص زنان سرپرست خانوار در صدر اسلام اشاره می‌کنیم:

۱- "قبیله" زنی بود که تجارت می‌کرد و احکام معامله را از پیامبر اسلام پرسید و رسول گرامی اسلام او را در جهت صحت معاملات راهنمایی فرمود.^۱

۲- "ریطه" از زنان ثقیف و همسر عبدالله ابن مسعود بود. وی صنعتگری می‌کرد و خرج شوهر نابینا و فرزنداناش را می‌داد و اداره‌شان می‌کرد.^۲

۳- "بلامة" گوسفند می‌چرانید و زندگی خود را اداره می‌کرد.^۳

۴- زینب دختر جحش (همسر پیامبر که قبلاً همسر زید بود) زنی کارگر و صنعتگر بود که پیامبر در میان همسرانش با عبارت «اطولکن یداً»^۴ بخشندترین با مشاغل‌ترین شما» او را ستود.

پس از وفات پیامبر از بیت‌المال چیزی نگرفت و از دسترنج خود ارتزاق می‌کرد. وی به عنوان زنی با سادگی و اهل عبادت شناخته می‌شد.^۵

در همین دوره در اسلام - که مروه قبله خیلی از غرب‌گرایان است - اصلاً زن را در فلسفه خود، انسان دانستند و بعضی‌ها او را انسانی دست دوم می‌شمردند. به تدریج افکار اسلامی از راههای مختلف مثل ترجمه‌ها و سفرها به غرب رفت و کم‌کم شخصیت زن را نه تنها مورد توجه قرار گرفت که باید ریشه نهضت حمایت زنان در غرب و به اصطلاح جستجو کنیم. اما غربی‌ها باز هم در احیای شخصیت زن از غرافه سزگی را درست کردند و می‌خواستند به بهانه‌های مختلف زنهارا وسیله تقسیم‌اند و اهداف نامناسب مردها قرار دهند؛ لذا می‌بینیم غرب هم از لحاظ اخلاق و فرهنگی مبتلا به مشکلات فراوانی است و متأسفانه همان مشکلات به پیام اسلام نیز سرایت کرده است.

۱. چهره زن در آینه تاریخ اسلام، ص ۲۷، به نقل از: طبقات ابن سعد، ۳۹۱/۸.

۲. همان منبع، ص ۲۶، به نقل از: طبقات ابن سعد، ۳۹۰/۸.

۳. همان منبع، ص ۱۴.

۴. همان منبع، ص ۲۰۶.

برای ما روشن است که اسلام تحول عمده‌ای در تاریخ زندگی زن به وجود آورد. البته به تدریج که اسلام به کشورهای دیگر رفت، در هر محیطی به تناسب همان محیط و عادات و عرف آنجا و معارف و سنتهایی که داشتند، به معارف اسلامی رنگهای دیگری - گاهی مترقی و گاهی منحط - دادند. ایران هم با پذیرفتن اسلام، بخشی از احکام مترقی آن را اجرا کرد؛ ولی بخشی را هم تحت تأثیر عادات و سنت‌های بومی حفظ کرد که برخی از این سنتها منحط و مبتذل بود و متأسفانه گاهی همین سنتهای بومی، تحت عنوان موزدهای به عنوان تحمیل شد.

«زن باسی» دیدمندان سنتی، نه تنها تحت الشعاع مناسبات و سلطه جنسیتی جامعه بر زن، بلکه تحت تأثیر منافع جنسیتی فردی خود آنان نیز بوده است. آنان منافع و مصالحشان تمایل داشتند و دارند که وضعیت زنان همچنان در همین وضعیت - طئه‌آمیز باقی بماند. در زن شناسی برخی از متولیان دین، تمایلات و منافع فردی آنان نیز دخیل است (همانند منافع طبقاتی‌شان در قرائت اقتصاد زنان). دیدگاه اسلام آنچه به نام سنت اسلامی از طریق اینها بر زنان تحمیل می‌شود مربوط به سنت‌های دوره پدرسالاری و حتی برده‌داری است و طبق شواهدی که در بالا به آن اشاره شد ربطی به دیدگاه اسلام در این باره ندارد.

از نظر اسلام آنچه درباره حضور زن در جامعه مسلم است، مسئله جلوگیری از بی‌بندوباری است. بی‌بندوباری، هم برای زنها و هم برای مردها. آنچه که اسلام مخالف آن است، اباحیگری و بی‌بندوباری است، و نه بی‌بندوباری و بی‌بندوباری. سایر موارد - مثل تحصیل، شغل، اقتصاد، ثروت و حقوق - زن و مرد شبیه به هم هستند. و اگر بانوان از بعضی از کارها - مثل جهاد - منع شده‌اند به این دلیل بوده است که این گونه کارها متناسب با توانایی‌های آنان نبوده است.

بنابراین در اسلام، میدان برای حضور و شکوفایی استعدادهای زن گشوده است؛ منهای بی‌بندوباری، تحریک و تهییج جامعه از لحاظ جنسی و این گونه مسائل، محدودیتی برای کارهایی که در شأن و توان زن باشد،

وجود ندارد.

آنچه در کتاب حاضر مد نظر نویسنده محترم است، طرح مدل برداری شده از سرزمین دیگر یا فرهنگ‌های غیر اسلامی نیست، بلکه موضوعی است که دغدغه جدی زنان مسلمان ایرانی است که می‌خواهند به حقوق اسلامی خویش دست یابند. در این کتاب مطالباتی مطرح است که درون جوش زنان مسلمان ایرانی است و تا زمانی که به یک دستاورد جدید نرسد و با معدل مورد قبول، تأیید خرد جمعی را نگیرد، در گفتمان‌ها و گرایش‌های گوناگون مطرح خواهد بود.

نواندیشان دینی - اعم از زن و مرد - بهتر است از گفتن سخنان کلی پرهیز کنند و به بررسی جزء پرش‌های جامعه زنان در خصوص ابعاد مختلف حقوقی آنها بپردازند. بیشتر بی‌عدالتی‌هایی که در جامعه ما نسبت به زنان تحمیل می‌شود، ریشه در تفکرات سنتی و دیدگاه‌های کلاسیک دارد که نواندیشان جامعه اسلامی ما باید با رجوع به قرآن و سنت و سیره معصومین (ع) به آنها بپردازند و مشکلات حقوقی زنان را پاسخ دهند و متأسفانه نواندیشان دینی در ایران، در حوزه زنان، کمتر از سایر نواندیشان دینی جهان اسلام سخن گفته و در فعال‌تر و عقب‌تر هستند.

در پایان، ذکر این نکته خالی از قیاس نیست که طبق گزارش سال ۲۰۰۸ دیده‌بان اجتماعی (Socialwatch) در بررسی تساوی حقوق جنسیتی در بررسی سه بعد، از جمله تحصیلات، مشارکت در اقتصاد و مشارکت سیاسی در ایران، نرخ برابری آموزش و تحصیل زنان ۵۰ درصد، نرخ مشارکت اقتصادی ۴۶ درصد و نرخ برابری در مشارکت سیاسی ۳۱ درصد عنوان شده است که در مجموع نرخ برابر جنسیتی در ایران برابر ۵۰ درصد می‌رساند، می‌بینیم که در این گزارش هم نرخ رشد زنان در آموزش و تحصیل و مشارکت اقتصادی تحسین برانگیز است؛ اما در این میان به دو مطلب باید توجه داشت:

۱- آیا همین میزان مشارکت مطابق شأن و جایگاهی که اسلام عزیز برای

زن در نظر گرفته است بوده یا خیر؟ آیا مثلاً اشتغال یک زن با حقوق بسیار کمتر از مردان و در محیطهای نامناسب از نظر اخلاقی و در کنار مردانی که در استخدام او، در درجهٔ اول به مطامع نفسانی خویش می‌اندیشیده‌اند، می‌تواند نشان دهندهٔ سهم زن در مشارکتهای اجتماعی باشد؟

۲- اینکه چگونه می‌توان سهم مشارکت بانوان را متناسب با شأن و منزلت اسلامی آنها و مزیتهایی که نسبت به مردان دارند افزایش داد، که باعث رشد معنوی و مادی آنان شود و هم اینکه مکمل فعالیت‌های مردان باشد. بانوان می‌توانند در فعالیتهای شرکت کنند که علاوه بر تأمین ابتدایی رشد اجتماعی آنان، به نوعی باشد که از مزیت‌های خدادادی که نسبت به مردان دارند استفاده کنند، نه همان کارهایی که مردان با قدرت و سرعت و توانایی بیشتری می‌توانند به انجام آن هستند؛ تا بدین وسیله ضمن شرکت در فعالیتهای اجتماعی و ملی، نقاط قوت خویش نسبت به مردان را به نمایش بگذارند.

ناشر ضمن قدردانی از نویسنده، فرهیخته کتاب، خانم مهندس شریعت پناهی، امیدوار است با ارائهٔ این کتاب ارزشمند، گامی در جهت رشد و تعالی بانوان جامعه - که ضامن ترقی و رشد تمامی جامعه هستند - برداشته باشد. با امید به اینکه با احقاق حقوق انسانی و اسلامی بانوان در زمان، شاهد رشد روز افزون و تعالی ایران عزیزمان باشیم.